

זה מה שיש לכם מרצ, נאום של בגין?

עבד ל. עזב

תגם ערבי ידוע אומר "עו, עו, גם אם היא עפה", והוא משמש לתיאור אדם שעושה או אומר דבר שטות וממשיך להתעקש שזה נכון. נראה כי זה מה שקורה לתמר ונדבגר ובגללה, למרצ. היא ממעקשת להציג את מרצ כמפלגת ימין, בעקבות אותה פנטזיה – או שמא אותה טיפשות – שכן היא תמשוך "קהלים חדשים".

ביום שלישי שעבר התקשורה אלי צעירה והציגה את עצמה כמ' תגדנה במטה הבחירות של מרצ. היא ירשה שאלות בקצב, ולמרות שאני מבין עברית, בקושי הצלחתי להבין מה אמרה. ביקשתי שת' דבר לאט, והיא שאלה שלוש שאלות: האם אתה מתכוון להצביע למרצ? האם אתה מנסה לשכנע אנשים להצביע למרצ? האם תהיה מוכן להתנדב למען מרצ כיום הבחירות? תשובותי לשלוש השא' לות היו "כן". נחורז אליה, היא השיבה בטון מתלהב.

מעבר לכך שו תשובה ערבים מקבלים בדרך כלל מיהודים – עד לכתיבת שורות אלה הם לא חזרו אלי. גם בתקופת הפריימריז במרצ קיבלתי עשרות טלפונים שהסתיימו במשפט הזה, וכמובן, מעולם לא חזרו אלי. מאוחר יותר באותו ערב קיבלתי הודעת טק' סט לטלפון הלא-חכם שלי, ובה נאמר שתעמולת הבחירות של מרצ נפתחת בציטוט מדבריו של מנחם בגין. בדקתי באינטרנט והתברר שהדבר נכון: תמר ונדבגר מופיעה בדרמטיות אחרי דברים של בגין על "השלוים". הופעתה לא מאשירה צל של ספק: זהו המנהיג הנע'

רץ עליה, זהו המנהיג שהיא היתה רוצה להיות בקרבתו. הנטיות הימניות של ונדבגר אינן סוד. ההערצה שלה למנהיגים ימנים אינה הפתעה מרעישת. מי שהכשירה את ליברמן כשותף קואליציוני, תעריץ את בגין ונתן בכל קואליציה ימנית. כעיי' ני ונדבגר, אין מנהיג ממחנה השמאל, בארץ ובעולם, שדיבר בש' בתי השלום או בקשיים בדרך להשיג שלום, שאפשר לצטט מדב' ריו. רק מנחם בגין.

עדיף שבראש מרצ יעמוד איש שמאל אמיתי, לא מנהיגה שסרטון התעמולה שלה חושף את הערצתה למנהיג הימין המיתולוגי

בכך ממשיכה ונדבגר בקו הכושל, שמטרתו למשוך "קהלים חד' שים". הקהל החדש שהיא מנסה למשוך הוא מצביעים ימנים מעדות המזרח, ולכן היא מצטטת את מי שתפשה בעיניה כאשכנזי שהצ' ליה וירח מכל אחד אחז למשוך את המורחים למחנהו. בגין אכן עשה זאת. הוא היה הדמוגה הגדול בתולדות מדינת ישראל, איש שנאה, גועז שהשתמש בכני עדות המורח צביניות גדולה מזו שנ' תגיהו שהשתם בהם כיום.

על יחסו לערבים אורחי ישראל בפרט, ולערבים בכלל, אין טעם לדבר, פרט לעובדה שהוא תיעב אותם וראה רק דרך אחת לדבר' אדם: "אסד, יאגוש ורפול מחכים לך", הוא אמר לתומי' כיו בבחירות 1981.

וכאן לבטח יקפצו לא רק תומכי ונדבגר, אלא גם בגיניס' טים מודחקים אחרים כמו רוגל אלפה, שלדעתו, דבקוהו של בגין בשלום חיילה את השמאל הישראלי ("הארץ", 28.3). אלפה כמו ניאורשמאלנים יהודים רבים, מסבגר על בגין ואומר שטעו המפא"נייםקים שכיהנו פשיסט. כשקראתי זאת, שיפשפתי עיניים. מסתבר שגם אלפה, כמו ונדבגר, מטהר את הפשישי הימני, וכדי להישמע משכנע, אלפה קובע שגנץ, לפיד, רבין, פרס, ברק ושרון גם הם בגיניס'.

על הלהדות שאני מסכים אתו לגבי גנץ, לפיד ושרון, אבל לקראת סוף המאמר הוא כנראה מתעורר מהסיטן, וקובע כי "שנובדגר מודהה כבגיניסטיס, היא ממחשה את מיתורתהה". ואני אוסיף: כשונבגר מודהה כבגיניסטיס, היא ממחשה את עליבותה ואפסותה. מי רוצה בגיניסטיס שמאלטלת עם אבו מאזן במקוטעה בלוויית עיסאוו פריג, שאין לו עמדה ואמירה ברורה בנושא כלשהו?

הימין הישראלי הולך ומקצין, וזוכה להצלחה גדולה. השמאל, לעומת זאת, מתרפס ומתבטל בפני הימין ונחול כישלון אחר כיי' שלון. נתניהו, שחפץ את ה"שמאל" למלת גנאי, שריכים מחסידיו, כבר שכוו ארץ מאיימים אותה ובמקום זאת כותבים "מחלילי", מעיי' למ לא צייט מנהיג שמאל אחד, ואם הוא עשה זאת – זה היה כדי לגנה את אותו מנהיג או את השמאל כולו.

אבל תמצאו במחנה הימין מנהיג אחד שיישבה את מי ממנהיגי השמאל. וכאן טמון סוד ההצלחה של הימין: הוא משוכנע בצדקת דרכו ומנהיגיו. ונדבגר משוכנעת שהצדק נמצא בצד ימין, וכדי לה' גיע לשם – לה' הצטרף לליברמן ולהופיע כבגיניסטיס – היא מש' תמשת במפלגת שמאל אמיתי' מרצ.

אני פונה להנהגת מרצ, שיש בה נשים וגברים רציניים ואינט' לקטאלים: תחל את המפלגה, הצילו את המדינה, הדיחו את וני' דבגר. אלי הצלחתי בברכה ובאהבה בכחול לבן, בימיו החדש, אומר שגם בליכוד. מעריצה של בגין מקומה במפלגה של בגין. מי שרן צה' לתבור לליברמן, שתעשה זאת עקשיו ולא אחרי הבחירות. מי שרוצה לקדם שלום חייב להחליט נגד הימין, כל ימין. שמאל אמיתי' זה שולמתי אלוני ומאיר יוחלם שאלא אמיתי' לא מצטט את הימין. שמאל אמיתי' זה לא תמר ונדבגר.

מכתבים למערכת הארץ

אנחנו מאמרים כן לגזענות

כשהגזענות בישראל הרימה את ראשה, עת ביקש כהנא להקים מפלגה הדוגלת בגירוש ערבים וטרוו, ידענו לעמוד כחברה ולומר: לא ובימים קשים אחרים, כשהטרוו השתולל, כשיהודים נרצחו בראש חוצות, כשהנאציס כוששים להיפוצצו וילדים ינקעו מחיק אמו' תיהם, ידענו להעמיד רף מוסרי גובה. כשכהנא נאם, דיברו לא הפגין, כולנו הפגינו לו עורף. ברגע האמת שילבנו ידיים, ידענו לעמוד בפרץ, לקום ולומר: לא. ממסד שלום קם על גרעילי להוקיע את הגזע' נות והטרוו מפלגות ייחודיים מילאו לשמוע. באותם ימים, לחמנו על דמותה המוסרית ועל ערכיה של אומה. כשהגזענות והטרוו היהודי החלו מרימים ראש, בישרנו בקול, שהידדה ברחבי העולם, שישנה רק תשובה אחת: לא.

ובימים אלה, הכל קרס. זה התחיל כשתלמיד כהנא, אנש עוצמה יהודית – הנבולוליים המתחרים תחת טרוריקה המערפלת את הג' וענות והשנאה – התקבלו ברועות פחותה במפלגת הבית היהודי: הצ'מברליין שמונה לעמוד בראש הבית היהודי נכנע לעריצותו המר' טרית של ראש הממשלה. קישוקלים פוליטיים נקלים הביאו למתן הכ' רה ממסדית, פוליטית וחברתנית לאנשי כהנא. זה המשיך כשמפלגת "החתי" – שתעמוד בראשה מטיף בגלוי לגזענות, לאפסטיידי וליגריו אליים של מאות אלפים – זוכה להיבוק ולחוריו תקשורתי מרהיבים. זה נמשך, כי שתיקתנו כשהו רועמת. כי שוב איננו מפנים גב לקולותי' בשעה מוסרית עתה זו תברה ישראלית ויהודית קמה, ואומרת שניתן להכיל גזענות ואפרטהייד. בפעם הראשונה בהיסטוריה של המדינה, נתונים תכרה מלאה להם שפע הוקעני. ההיסטוריה תתפוס אותה ועל זמניה לאמה של ששני את פניה המוסריים של החברה. כי גילינו בימים קשים אלה, שגם אנחנו כיהודים וישראלים יודעים להתפשר עם לאומנות אלימה, שרופים לעיוות מוסרי חסר תקדים, כי ביום זה אנחנו קמים ואומרים: כן לאפרטהייד, כן לגזענות.

דב הלבנרפל, מתלמידי הרב אלישיב, ירושלים

ערן וולניק

ערכ הבחירות לכנסת ה-21 נמצאת החב' רב הישראלית בנקודת שפל, ואותהיה ניכרים לא רק בחתירה גלויה של יש' ראל הרשמית תחת זכויות המיעוט ותחת מר' סדות אורחיים וממלכתיים שתפקידם להסדיר את היחסים שבין האזרחים למדינה – אלא גם במתקפה הרסנית על ערכים, רעיונות ומושגים מופשטים כמו רוח האדם, נפש ומינייות. אחד הסממנים לכך הוא הניסיון של הר' גע האחרון להציג את מועמד כחול לבן לרא' שות הממשלה בני גנץ כאדם בעל סודות מיי' גיים אפלים, שרשירתו הנפשית להנהיג את המדינה מוכנית בספק. לתשמות לב מיוחדת ראריה העננה, שהופצה בימים האחרונים, כי המועמד לראשות הממשלה היה בעבר בטיול פסיכולוגי. לכאורה נדמה שמדובר בהאשמה קלה בהשוואה להאשמות קודמות, שהציגו את בני גנץ כשחור שלום רכרכיו או כפוליטיקאי סחיס שמדולתי נמצאים וזה מכבר בדי האובי. אבל דווקא את "חטא הפסיכותרפיה", שגנץ מואשם בו, כדאי למקם לא רק בהקשר הפוליטי התעמולתי או בהקשר אתי-רפואי, אלא בהקשר אידיאולוגי ומנטלי רחב יותר

כדי להבין את הקשר שבין הבוו לטיפול נפשי לבין העולם האידיאי של מנהיגים פו' פוליטיים מסוגו של בנימין נתניהו, מומלץ להביט, חרף האינצ'ימות הכרוכה בדבר, אל העבר הרגמני של ההווה הישראלי.

ספרות מקהרית ענפה עוסקת בפרקטי' קות הפוליטיות, שמשטרים טוטליטריים הגדירו באמצעותן מחדש את הספריות הפ' רטית והציבורית, את הגוף האנושי, את נפש האדם, את מיניתו ואת לשון הדיבור. בספר "הרייך השלישי של החלומות", שראה אור אחרי מלחמת העולם השנייה, פירסמה הפ' סיכולוגית הגרמניה שרלוטה בראד, סדרת חלומות של מטופלים בפסיכותרפיה בשנות השלטון הנאצי. ממחקרה עלה, כי כבר בשלב מוקדם יחסית של הדיקטטורה הנאצית ביטאו חלומותיהם של מטופלים את גודל האיום על עצם קיומו של מרחב נפשי פנימי, גם אצל מי שלא נחשב רשמית כאויב המטשר.

ב-1934 חלם רופא גרמני את החלום הבא: "בתשע עקרב לערך, בסיום שעת הקב' לה, אני משתרע על הספה כשבידי ספר על הצעיר מתיאס גרנוואלד לפתע אני מנלה שקירותיו של החדר, ולמעשה כל קירות

אבי גרפינקל

שולמית אלוני גדלה בשכונת נוה שאנן בדרום תל אביב, לאב נגר ולאם תופ' רת. הוריה מדרו באמותיהם הרחבים, עלו לישראל מפולין, ובכך הצילו אותה ואת עצמם מהצמאות. הוריה נפרדו, והיא ואחיה עברו ביי' גיהם ולעתים הופדו: "גדלנו כחית' בר קטנות", היא אמרה. כילדה היא עבדה בניקיון בבית הס' פה, ובכיתה ו' נשלחה לפנימייה לילדים מבתים הרוסים או עניים, שם עבדו היא וחבריה להש' למת היוצאות החתומים.

כשהיה אחיה בן 12, הוא נמצא מת בבריכה בכפר הנוער בן שמן. היא חשבה שהוא התאבד. אף שהשטיינה בלימודי המי' מתטיקה, החליטה לא להמשיך ללמוד אלא לסייע לילדים המושא' שלה. בגיל 16 גויסה להגנה. בין השאר במסגרת תפקידה התחפ' שה לאשה בתריון ובחריה נשק. במלחמת העצמאות שירתה בפלמ"ח, ובמקביל לימ' דה ברובע היהודי בעיר העתיקה בזמן המצור' לאחר המלחמה למדה במעברות, והייתה ממקיימי בית הספר לעולים ברמלה. במקביל לעבודה בהוראה סייעה לימודי משפטים וחי' ברה ספר לימוד באורחות. בגיל 30 התחי' לה לשדר ברדיו את "מחול' לשעות הקבלה", תוכנית צרכנית ואנטי-ממסדית שהייתה חה כי "לא תניה לאף תלונה לזכות בתשובה

גם בדגניה ובכנרת היה קשה

בתגובה על "הטעם עג הגולן, המדינה פחות: מעדיפים את התנהגויות החרדים, הניתנו אותנו, אנונה משמשים אותם", מאת שוקי טדה ("הארץ", 29.3)

בכותרת המשנה לכתבתו של שוקי שדה נכתב "עם 50 אלף תושבים, מחציתם דרוזים שאינם או' רחי ישראל, מחסור בתשתיות ומטע שקיים – הגר' לן הוא לא יותר משכונה שהונחה ביידיים ישראל' לפי כתבה זו, אילו ביקר שדה בטבריה, דגניה וכנרת בשנת 1917, אחרי הצהרת הכור, הוא היה אומר שהיהודים מעטים ביחס לאוכלוסייה הערבית, שאין תעסוקה ושהיישובים מונוחים ועלובים. אולי היה נכתב שהצהרה על בית לאומי לעם היהודי מנות' כתב מהמציאות, ושנחום סוקולוב וחיים וייצמן ביי' בוו את הזמן של לורד כלפור

הראייה ההיסטורית מוכיחה שהמפעל הציוני הצליח, ו-24 אלף המתיישבים ברמת הגולן הקיימו יישובים אחרים. ההצהרות של מעצמות עולמיות כמו ארה"ב ובריטניה הן תוצאה של המאמצים הדיפלומטיים של מנהיגים ישראלים, שהיו להם חזון וראיית עולם אופטימית: חיים בוו את הזמן של לורד כלפור

שליחת מאמרים ומכתבים

מערכת לשליחת מאמרים (מייל: deot.haaretz.co.il

מייל למכתבים: letters@haaretz.co.il

בפקס: 03-6810012

בדואר:

מערכת "הארץ", רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב 6652207.

בכל פניה יש לציין שם, כתובת, ומוסר טלפון. המכתבים למערכת והמאמרים עוברים עריכה.

מאמרים ומכתבים

הגיעו חים עד נפש

הדירה, נעלמו כלא היו. אני מסתכל מסביב בי ומגלה לחרדתי שבאשר אני מכיט, כל הדירות הן ללא קירות. ואני שומע שאנה אדירה בוקעת מתוך רמקולים: 'בהתאם לתקנה מ-17 בחודש בדבר ביטול הקירות', כיום המחרת חלם הרופא חלום נוסף, ותוכנו היה שהוא 'מואשם בכך שהוא נוהג לרושם את חלומותיו'. הוא ניסה להיזכר באירועי היום שיכולים היו לספק את הרקע לחלומו הראשון. הוא נזכר כיצד ביום האתמול גנוף מפי שוער הבניין שהוא גר בו, על כך שגל

הרייך אינו מתנוסס מחלון דירתו כנדרש. הרופא מיהר להרגיע את השוער-המפקח, מזג לו כוסית, ואמר לעצמו: 'בין ארבעת הקירות שלי... בין ארבעת הקירות שלי'... גם הבחירה בספר העוסק בצייר מתיאס אלה הרוח הפרנואידי ששרר ברחבי

ישראל בהנהגת נתניהו מתנהגת בצורה לא נורמלית והופכת במהירות למדינה מסוכנת מאוד לנפש ולרוח של אזרחיה

גרנוואלד תבעה את פענוחה. האסוציאציות שהיו לרופא על אודות הצייר הבהירי כי גרו' נוואלד – מנציגיו הובולטים של ההנסנס הצ' פון-רגמן, שאחת מעבודותיו המפורסמות היתה סמל ל"גרמניות טהורה" – לא היה בחירה מקרית בחלומו הפוליטי. במחשבי הח' לום, לאחר שהתקנה לביטול הקירות מ-17 בחודש יצאה אל הפועל וכל הדירות נותרו ללא קירות, "מהגר' הרופא בחלומו למקום האחד והיחיד שבו יוכל להיות בלתי נראה – בע מאורחיו "לחיות ללא קירות".

מי שמכיר את ההיסטוריה של הפסיכות' רפיה והפסיכיאטריה במדינות טוטליטריות אינו יכול שלא לחשוב כי העיסוק במצבו הנפשי של בני גנץ, והצגתו כ"מטופל", אינו רק נקודת שפל נוספת במסע הסתה שמי' נהלת מפלגת הלטשון נגד מתנגדיה, היא סימפטום להתחזקות הויקה שבין הימין הישראלי לבין תפישות אדם התנהגותיות, מהותיות וביולוגיסטיות.

הכותב הוא פסיכיאטר, פסיכואנליטיקאי והיסטוריון, ספרו "זיגמונד פרויד – מכתבים, יצא בהוצאת מוזן

על הפתק שבלב כתוב מרצ

לאחר פרישתה מהחיים הפוליטיים קיב' לה אלוני את פרס ישראל על תרומתה לחב' רת, בכותב "מאבק על כבוד האדם הפוליטי' היסודיות והטבעיות, היותה פה לאורה, מא' בקה למען תיקון עוולות, הנפת דגל הש' וויזן בין העמים והאומנות השונות בישראל והכבוד ההדד' – כך נכתב בחזלחת ועדת הפרס. עוד נכתב, כי "רבים מן הנושאים שע' ליהם נאבקו בעז כחלוצה לפני המחנה הפ' בו במרוצת השנים נלחלת הכלל, וכמה מהם אינם שנויים עוד במחלוקת".

בשנת 1952 התחתנה ועברה לכפר שמי' ריהו, שהיה אז אזור שומם, ושם גרה בצריף עד יום מותה. היא ילדה שלושה בנים, שלימים היו לאלוף משנה בחיל הים, איש היגוף וקול' נוען. בשנתיים האחרונות לחייה סבלה ממחלת אלצהיימר' ולפי עדות בנה, נהג לדבר יידיש אלוני מתה ב-24 בינואר 2014 בגיל 86, ולפי בקשתה נקברה בקבורה תחית. בכך סייעה חיים פרייווילגים מעוררי קנאה, שה' רי אין פריווילגיה גדולה מהזכות לעמוד לצד החלשים ולימין הצדק. פרט לשמה ולתארי' כי לידתה ומותה, נכתבה על מלכתה מלה אחת: "אורחית". ב-9 באפריל, בבחירות, יעמי' זו זה מול זה ממשיכי דרכה ואנשים שברובם הכולכים בדרך ההפוכה. בפתק שבלב הכתר' בת כבר שדורג.

הכותב הוא סופר ועורך פורטל מס'ע במכון מופ"ת

שולמית אלוני, שהיתה מנהיגת מרצ ומחנה השמאל, דיברה בנאום הראשון בכנסת על קיפוח בני השכונות לעומת הקיבוצים

בתגובה על "כדור בנהג שמכוניות נתקעה, שישה כדורים במו שבת לעזרתו", מאת גדעון לוי ("הארץ", 29.3)

ביום רביעי בערב, 20 במארס 2019, אירעה במ' חלף נתניה תקלה במכונית, ששישבה בה זוג ושתי יל' דות קטנות. כשיצא הנהג מהרכב לבדוק את פשר הבטיה, הוא נורה מידי שוטר שהוצב לפיקוח על הצומת, ונפצע בפציעה חמורה. נכבד לו ארבעה צעיי' רים עצר לידו. אחד מהנוסעים ירד לעזור לאשה המבוהלת, ושלושה מארבעת הצעירים החישו את הפצוע לבית החולים הסמוך כנבנתה.

השוטר המשיך לירות עוד שישה כדורים בצעיר, שנותר במקום כדי לעזור לאשה – גם לאחר שה' צעיר ניסה להסתתר מאחורי קוביית בטון – והרגו אותו. השוטר טען כי הוא ויהה יידיי אבנים במח' לפי ולכן ביצע "נוהל עצירת חשוד", שכספוו נהרג המיידה ואדם אחר נפצע.

נערך תחקיר מהיר אצל מפכ"ל המשטרה וסגנו, במקביל לעבודת המחלקה לחקירת שוטרים. דובר המשטרה הודיע שמדובר כנראה, כפי שאמר השור' טה, בהשכלת אבנים: הצעיר שנהרג יידה אבנים על מכונית המשפחה שנהגה נורה. ישאלו הקוראים כיי' צד מקרה כל המור לא תגיע לדיון ציבורי? תחקיר ששוטר הורג אורח ופועז אורח נוסף, בלי שהיה נתון בסכנה, בעקבות יידיי אבנים שלפי דברי נעים כלל לא התרחש! אמות הספים לא רע' זה, לא שדורו בערצוי' הטלוויזיה כתבות על משפ' חות ההרוגו הנפצוע, על נערך דיון מעמיק בעיתונות בנוהל עצירת חשוד, למען אותם תמימים ישיר דרך